

اخبار و تحلیل‌ها

نشریه روزانه (داخلی) معاونت سیاسی

نمایندگی ولی فقیه در سپاه

سال بیست و هشتم / شماره ۶۷۶۱

دوشنبه ۲۹ تیر ۱۴۰۵

امام خامنه‌ای (ره):

دستگاه‌های امنیتی و قضائی موظفند که آن کسانی را که با دشمن همراهی میکنند، همکاری میکنند، هم‌صدایی میکنند — چه در عمل، چه در زبان، چه در تحلیل — با اینها برخورد قضائی بکنند، برخورد عادلانه بکنند. ۱۴۰۴/۱۱/۲۸

نسخه عبور از بحران ارزی چیست؟

👤 علی قاسمی

وقتی قیمت دلار ظرف کمتر از دو هفته از حدود ۱۷۵ هزار تومان به نزدیکی ۱۹۳ هزار تومان رسیده است، دوباره این پرسش مطرح می‌شود که در شرایطی که سمت عرضه ارز تحت فشار قرار گرفته، چگونه باید تقاضا را مدیریت کرد تا بازار با شوک‌های بزرگ‌تر مواجه نشود. آغاز دوباره درگیری‌های نظامی و افزایش تنش‌های منطقه‌ای، بار دیگر همان الگوی همیشگی بازار ارز را تکرار کرده است؛ بازاری که بیش از هر چیز از خبر و انتظارات اثر می‌پذیرد. همان‌طور که خبر احتمال بسته شدن تنگه هرمز نرخ ارز را بالا می‌برد، خبر آزادسازی منابع ارزی یا افزایش فروش نفت می‌تواند مسیر بازار را معکوس کند.

اما انتظارات تنها محصول فضای رسانه‌ای نیست؛ این انتظارات بر پایه واقعیت‌های اقتصاد نیز شکل می‌گیرد. کاهش صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی و محدود شدن ارز حاصل از صادرات پتروشیمی، پالایشگاهی و فلزی، این تصور را در بازار ایجاد می‌کند که دسترسی به ارز سخت‌تر خواهد شد. وقتی عرضه ارز محدود می‌شود، تقاضا دیگر نمی‌تواند مثل گذشته باشد و در چنین شرایطی، سیاست‌های تجاری نیز باید متناسب با وضعیت جنگی بازتنظیم شوند.

یکی از مهم‌ترین این سیاست‌ها، ترخیص درصدی کالاها است؛ روشی که به واردکننده اجازه می‌دهد پیش از تخصیص کامل ارز، بخشی از کالای خود را از گمرک ترخیص کند. این سیاست در شرایط عادی می‌تواند به جلوگیری از توقف تولید کمک کند، اما در دوره‌ای که تخصیص ارز کند شده است، ممکن است برخی واردکنندگان را به سمت خرید ارز از بازار آزاد سوق دهد که خود فشار مضاعفی بر بازار ارز وارد می‌کند. از همین رو، فهرست ۲۶۶۹ کد تعرفه‌ای که اکنون مشمول ترخیص درصدی هستند، دیگر با شرایط فعلی اقتصاد کشور همخوانی ندارد و لازم است تنها کالاهای کاملاً ضروری در این فهرست باقی بمانند.

کنترل تقاضا تنها بخشی از ماجراست؛ بخش دیگر، تقویت سمت عرضه ارز از مسیرهای جدید است. در شرایطی که ایران بخش قابل توجهی از نفت خود را به چین صادر می‌کند و بخش مهمی از کالاهای اساسی را نیز می‌تواند از چین و روسیه تأمین کند، استفاده از سازوکارهای پولی میان این کشورها می‌تواند وابستگی به ارزهای واسط را کاهش دهد. سرگنی لاوروف، وزیر خارجه روسیه، چندی پیش اعلام کرد که مبادلات مالی روسیه و چین تقریباً به طور کامل با پول‌های ملی انجام می‌شود و سهم دلار و یورو به حداقل رسیده است. اگر ایران بتواند از همین بستر برای تبدیل منابع حاصل از فروش نفت به واردات مستقیم کالاهای اساسی استفاده کند، بخشی از فشار وارد بر بازار ارز کاهش خواهد یافت.

سفر اخیر رئیس کل بانک مرکزی به روسیه نیز با هدف توسعه همکاری‌های پولی و بانکی میان دو کشور انجام شد، اما چنین

مذاکراتی نباید به یک سفر یا چند توافق محدود بماند. همان گونه که شوک های سیاسی و نظامی به سرعت بر بازار ارز اثر می گذارند، سیاست گذار نیز باید با همان سرعت ابزارهای مدیریت عرضه و تقاضای ارز را به روز کند. در روزهایی که هر خبر می تواند هزاران تومان قیمت دلار را جابه جا کند، سیاست گذار بازار باید با بازنگری در سیاست هایی مانند ترخیص درصدی، محدود کردن واردات غیرضروری، گسترش تهاتر و فعال تر شدن دیپلماسی اقتصادی، مجموعه فشار بر بازار ارز را کاهش دهد؛ چراکه در شرایط جنگی، اقتصاد نیز نیازمند تصمیم هایی متناسب با شرایط جنگ است.

▼ گزارش روز

استاندارد دوگانه واشنگتن

👍 بهرام بختیاری

گزارش اختصاصی شبکه سی ان ان از توافق اولیه میان دولت دونالد ترامپ و عربستان سعودی، بار دیگر نگرانی ها درباره آینده رقابت هسته ای در خاورمیانه را افزایش داده است. بر اساس این گزارش، واشنگتن در چارچوب یک توافق هسته ای جدید آماده است به ریاض اجازه دهد بخشی از فعالیت های حساس چرخه سوخت هسته ای، از جمله غنی سازی اورانیوم، را بدون پذیرش کامل برخی سازوکارهای نظارتی متعارف بین المللی دنبال کند؛

موضوعی که از نگاه بسیاری از کارشناسان، می‌تواند نقطه عطفی در معادلات امنیتی منطقه باشد.

این توافق که هنوز به امضای نهایی نرسیده، در حالی مطرح می‌شود که دولت آمریکا سال‌ها برنامه هسته‌ای کشورمان را به بهانه نگرانی از احتمال انحراف نظامی تحت شدیدترین فشارها قرار داده است. اکنون این سوال مطرح می‌شود که چگونه کشوری که مدعی مقابله با اشاعه سلاح‌های هسته‌ای است، حاضر شده برای یکی از نزدیک‌ترین متحدان خود استثنایی کم‌سابقه قائل شود.

اهمیت ماجرا زمانی بیشتر می‌شود که به مواضع پیشین محمد بن سلمان توجه کنیم. ولیعهد عربستان پیش‌تر آشکارا اعلام کرده بود که اگر ایران به سلاح هسته‌ای دست پیدا کند، ریاض نیز همین مسیر را دنبال خواهد کرد. از همین رو، اعطای مجوز غنی‌سازی به عربستان از نگاه بسیاری از ناظران، صرفاً یک همکاری فنی یا اقتصادی نیست، بلکه می‌تواند زیرساخت لازم برای توسعه ظرفیت‌های راهبردی هسته‌ای این کشور را فراهم کند.

بخش دیگری از نگرانی‌ها به موضوع نظارت‌های بین‌المللی بازمی‌گردد. طبق گزارش سی‌ان‌ان، عربستان در این توافق ملزم به پذیرش پروتکل الحاقی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نخواهد بود؛ پروتکلی که امکان بازرسی‌های گسترده‌تر و نظارت مؤثرتر بر فعالیت‌های هسته‌ای را فراهم می‌کند. حذف چنین الزامی،

شفافیت برنامه هسته‌ای عربستان را کاهش داده و زمینه را برای فعالیت‌هایی فراهم می‌کند که نظارت بر آنها دشوارتر خواهد بود.

در مجموع، آنچه امروز به عنوان یک توافق همکاری هسته‌ای مطرح می‌شود، فراتر از یک قرارداد اقتصادی یا فنی است. این توافق می‌تواند موازنه‌های راهبردی خاورمیانه را دستخوش تغییر کند و پرسش‌های تازه‌ای را درباره آینده رقابت هسته‌ای در منطقه، نقش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و سیاست‌های دوگانه آمریکا در قبال برنامه‌های هسته‌ای کشورهای مختلف مطرح سازد.

▼ خبر ویژه

ترامپ میان ۲ تنگه گیر افتاده است!

روزنامه هآرتس در گزارشی با اشاره به گرفتاری دونالد ترامپ میان دو تنگه هرمز و باب‌المندب، نوشت که رئیس‌جمهور آمریکا با وجود تهدیدهای نظامی، «عملاً ابزار چندانی برای پیشبرد اهداف خود ندارد.» به گزارش هآرتس، عربستان و پاکستان به دلیل منافع اقتصادی و پیمان‌های دفاعی، تمایلی به همراهی با آمریکا ندارند. این روزنامه همچنین به آمادگی انصارالله یمن برای بستن تنگه باب‌المندب اشاره کرد و نوشت که در صورت وقوع چنین اتفاقی، «آسیب اصلی متوجه عربستان سعودی خواهد

بود» که خط لوله نفتی خود را به شاه‌رگ اصلی صادرات تبدیل کرده است. هاآرتص با اشاره به حملات اخیر ایران که پایگاه‌های آمریکا در کویت، بحرین، اردن و قطر را هدف قرار داد اما عربستان را در لیست اهداف قرار نداد، این معادله را «به نفع تهران» توصیف کرد که «ریاض را عملاً خنثی کرده است.» این گزارش تأکید کرد که «همگرایی منافع بین عربستان، پاکستان، کشورهای حوزه خلیج فارس و ایران، اکنون قوی‌تر از هرگونه همکاری با آمریکا به نظر می‌رسد.» هاآرتص در پایان با اشاره به عقب‌نشینی‌های مکرر ترامپ از حملات برنامه‌ریزی‌شده، نوشت: «از شمارش خارج شده که چند بار ترامپ از حملات برنامه‌ریزی‌شده عقب‌نشینی کرده است؛ گاهی به درخواست پاکستان، گاهی توسط عربستان یا قطر مهار شده و گاهی خود ایران با ازسرگیری مذاکرات از طریق میانجی‌ها، رئیس‌جمهور آمریکا را مهار کرده است.»

▼ اخبار

آمریکا هر روز درباره ایران دروغ می‌گوید

گالاگر فنوریک، خبرنگار و تحلیلگر ارشد فرانسوی، با اشاره به جنگ آمریکا و رژیم صهیونی علیه ایران، دولت آمریکا را به دروغ‌گویی روزانه درباره ایران متهم کرد و گفت: «ما در برهه بزرگی از بازتعریف مفهوم قدرت قرار داریم. ایرانی‌ها همچنان قادرند نظامیان آمریکایی را در صدها کیلومتری سواحل خود با موشک‌هایی هدف قرار دهند که پیشتر گفته می‌شد دیگر در

اختیار ندارند. ادعا می‌کردند که کار تمام است، ما جنگ را برده‌ایم، نیروی دریایی آنها را نابود کرده‌ایم و پهپادهایشان را سرنگون کرده‌ایم و دروغ‌های دیگر علیه ایران.» فنوریک با اشاره به ناکامی‌های نظامی آمریکا در سومالی، عراق، افغانستان، لیبی و سوریه، تأکید کرد که «آمریکایی‌ها نمی‌فهمند که در منطقه چه می‌کنند و اهداف هنوز مشخص و تعریف نشده است.» وی با انتقاد از عملکرد سنتکام در انکار مین‌گذاری در تنگه هرمز، تصریح کرد: «طبیعی است که سنتکام می‌گوید مینی در کار نیست، اما آمریکایی‌ها دروغ گفته‌اند. این طبیعی است، شرایط جنگی است.» خبرنگار فرانسوی با اشاره به گزارش واشنگتن‌پست که ۲۲۸ موضع هدف‌گرفته را در سراسر منطقه نشان می‌دهد، گفت: «آنها مدام درباره آمار کشته‌شدگان، مجروحان، مواضع آسیب‌دیده و نقاط هدف‌گیری‌شده در حملات تلافی‌جویانه ایران دروغ می‌گفتند. روزنامه‌نگاران مجبور شدند از تصاویر ماهواره‌ای ایران و اروپایی استفاده کنند و تأیید کردند که شمار مواضع و زیرساخت‌های آسیب‌دیده حتی از این هم بیشتر است.» فنوریک در پایان با اشاره به هزینه‌های سنگین جنگ برای آمریکا گفت که این صورت‌حساب روزبه‌روز سنگین‌تر می‌شود.

دور زدن تنگه هرمز عملی نیست

نشریه نشنال اینترست در تحلیلی با اشاره به قدرت ایران در کنترل تنگه هرمز، تأکید کرد که «برتری نظامی نتوانست واشنگتن را پیروز کند» و دور زدن این آبراه «عملی نیست» و ایران «اهرم‌های زیادی» در اختیار دارد. به نوشته واسای میر،

تحلیلگر ریسک ژئوپلیتیک، تلاش‌های اخیر برای کاهش تنش در تنگه هرمز، «صرفاً آتش‌بس‌های موقتی بودند که به سرعت در مواجهه با واقعیت‌های پیچیده جغرافیایی و نظامی منطقه فرو ریختند.» وی با اشاره به یادداشت تفاهم ژوئن که تنها سه هفته دوام آورد، تصریح کرد که هسته اصلی اختلاف بر سر مفاد توافق همچنان حل‌نشده باقی مانده است. این تحلیلگر سه سناریو را برای آینده تنگه هرمز بررسی کرده و محتمل‌ترین سناریو را «بازگشایی تنگه در حالی که اثرات بحران همچنان باقی است» دانسته است. نویسنده مقاله با اشاره به اینکه ایران سواحل شمالی تنگه را کاملاً کنترل می‌کند و می‌تواند از موشک‌های ساحلی، قایق‌های تندرو و مین‌های دریایی برای تهدید کشتیرانی استفاده کند، تأکید کرده که «پیروزی در این رویارویی مستلزم آن نیست که ایران در یک نبرد دریایی پیروز شود، بلکه مستلزم آن است که عبور از تنگه هرمز را آنقدر گران کند که شرکت‌های بیمه نتوانند آن را پوشش دهند.» این گزارش در پایان نتیجه‌گیری می‌کند که آمریکا باید «به شکست در حل بحران تنگه هرمز اعتراف کند» و مسیر دیپلماتیک «کم‌هزینه‌ترین گزینه برای همه طرف‌ها» است.

ایران بزرگ‌ترین و قدرتمندترین نیروی نظامی منطقه را دارد

عبدالباری عطاوان، تحلیلگر مسائل راهبردی منطقه، در مقاله‌ای در وبگاه رای‌الیوم با اشاره به ۱۰ روز اول جنگ‌افروزی جدید آمریکا علیه ایران، دلایل متعددی را برای شکست واشنگتن در این رویارویی برشمرد. به نوشته عطاوان، نهاد نظامی آمریکا از ابتدا با نیت دونالد ترامپ برای آغاز جنگ با هدف تسلط بر تنگه

هرمز مخالفت کرد و بر لزوم پایبندی به دکترین نظامی جدید پنتاگون که بر اجتناب از رویارویی نظامی و کوتاه‌بودن جنگ تأکید دارد، اصرار ورزید. وی با اشاره به مخالفت بیش از ۲۵ ژنرال ارشد با «بی‌مبالاتی ترامپ و تسلیم شدن او در برابر کمپین‌های فریب رژیم صهیونیستی»، تصریح کرد که نقض یادداشت تفاهم نشان می‌دهد ارتش آمریکا بار دیگر در «تله بزرگ ایران» افتاده است؛ تله‌ای که محوریت آن «جنگ فرسایشی منطقه‌ای بلندمدت» است. عطوان با اشاره به دو شاخص اصلی تأییدکننده ناکامی آمریکا، به افزایش شمار مجروحان ارتش آمریکا به ۴۲۷ نفر در ۱۰ روز گذشته و همچنین انهدام دو نفت‌کش و توقف چهار نفت‌کش دیگر توسط سپاه اشاره کرد. وی همچنین به اعتراف فرماندهی مرکزی ارتش آمریکا مبنی بر سقوط ۳۵ فروند هواپیمای آمریکایی از جمله یک جنگنده اف-۱۵ و یک هواپیمای آواکس اشاره کرد. عطوان در پایان تأکید کرد که آمریکا تمام جنگ‌های خود در خاورمیانه را باخته است و جنگ با ایران نیز استثنا نخواهد بود، زیرا ایران «بزرگ‌ترین و قدرتمندترین ارتش منطقه» را دارد و صنایع نظامی آن به واردات سلاح وابسته نیست.

▼ اخبار کوتاه

◀ باسم نعیم، از رهبران حماس، در واکنش به قهرمانی اسپانیا در جام جهانی با طعنه به صهیونیست‌ها گفت: «شادی مردم فلسطین از این پیروزی پیام روشنی دارد؛ حتی اگر تنها دستاورد این رویداد، به خشم آوردن

صهیونیست‌ها و همدستان آنان باشد، همین برای ما کافی است.» وی این موفقیت ورزشی را به ملت فلسطین و تمامی حامیان آرمان قدس شریف تبریک گفت. این اظهارات که بازتاب گسترده‌ای در فضای مجازی داشته، نمادی از انزجار عمیق فلسطینیان از سیاست‌های رژیم صهیونی و نشان‌دهنده همراهی افکار عمومی جهانی با آرمان‌های مقاومت در رویدادهای بین‌المللی است. این طعنه سنگین در شرایطی مطرح می‌شود که اسپانیا پیشتر فلسطین را به رسمیت شناخته و از منتقدان اقدامات رژیم صهیونی بوده است.

وال استریت ژورنال گزارش داد رژیم صهیونی برای ترمیم چهره مخدوش خود در آمریکا، کارزار تبلیغاتی گسترده‌ای با بودجه ۷۰۰ میلیون دلاری آغاز کرده است. بر اساس این گزارش، این پروژه که مستقیماً بر بازگرداندن حمایت‌های از دست رفته در آمریکا تمرکز دارد، توسط «براد بارسکیل» مشاور سابق دونالد ترامپ هدایت می‌شود و از تاکتیک‌های هوش مصنوعی، پیامک‌های انبوه و تبلیغات در رسانه‌های محافظه‌کار بهره می‌گیرد. این روزنامه آمریکایی افزود تیم تبلیغاتی رژیم درصدد است با نفوذ در محتوای سایت‌ها و الگوریتم‌های چت‌بات‌های هوش مصنوعی، روایت‌های

خبری پیرامون جنگ غزه و ایران را به نفع خود تغییر دهد.

یاسر الحجاج، سفیر عراق در کشورمان، با اشاره به سفر قریب الوقوع نخست‌وزیر عراق گفت: «این نخستین سفر رسمی الزیدی به تهران است و می‌تواند نقش مهمی در تعمیق روابط دوجانبه ایفا کند.» وی با تأکید بر اشتراکات فرهنگی، دینی و اجتماعی دو ملت افزود: «این ظرفیت‌ها زمینه‌ساز گسترش همکاری‌ها در تمامی ابعاد است و سفر مقامات عالی‌رتبه دو کشور می‌تواند به تحکیم روابط سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی تهران و بغداد، به‌ویژه در شرایط حساس کنونی منطقه، کمک شایانی کند.» الحجاج همچنین یکی از اهداف مهم این سفر را کمک به کاهش تنش‌ها و حمایت از ثبات و آرامش در منطقه عنوان کرد.

سید محمد حسینی، معاون رئیس‌جمهور در دولت سیزدهم، با تأکید بر ضرورت قدردانی عملی از مردم گفت: «قدردانی تنها با تشکر و تقدیر لفظی حاصل نمی‌شود، بلکه باید در عمل، وظایف خود را به‌درستی ایفا کنند.» وی افزود: «مردمی که با غیرت، همت، عزم، اراده، شجاعت و عشق در دفاع از ایران تلاش می‌کنند،

انتظار دارند مسئولین نیز وظیفه خود را به گونه‌ای انجام دهند که این سرمایه اجتماعی کاهش نیابد.»

سید محمدطاهری، کارشناس نظامی، با اشاره به وضعیت بحرانی پدافند متحدان آمریکا گفت: «ذخیره موشک‌های پاتریوت برای محافظت از کویت و بحرین تقریباً به پایان رسیده است.» وی افزود: «آنچه الان شلیک می‌شود سامانه‌های مربوط به پایگاه‌های خود آمریکایی‌هاست و نمی‌تواند از کل این کشورها حمایت کند.»

شیخ اکرم الکعبی، دبیر کل جنبش نجباء عراق، با تأکید بر قطعی بودن انتقام از ترامپ و مقامات جنایتکار آمریکا و رژیم صهیونی گفت: «اشک‌ها را پاک کنید و سلاح‌تان را محکم به دست بگیرید؛ زیرا اینک زمان انتقام و قصاص است!» پیشتر نیز مقاومت عراق برای انتقام از ترامپ و به هلاکت رساندن رئیس‌جمهور آمریکا، جایزه ۱۰ میلیون دلاری تعیین کرده بود.